

Samenvatting ontwikkeling Nieuwe Haven Arnhem

Betrokken partijen rondom de Nieuwe Haven in Arnhem zijn voornemens de Nieuwe Haven te ontwikkelen. Ondernemers en overheden zullen (gezamenlijk) investeren in het havengebied. Alvorens betrokken partijen verder samen werken aan de opzet van een businesscase voor ontwikkeling van de Nieuwe Haven in Arnhem is een terugblik op de inventarisatie van plannen en ideeën gericht op de ontwikkeling van het havengebied op zijn plaats. **Dit met als doel om als ondernemers vanaf heden (nog) sterker en gestructureerd regie te voeren op de economische ontwikkeling van het havengebied in Arnhem.**

Voor u ligt de samenvatting van de (reeds gepubliceerde) plannen, ideeën en wetenswaardigheden voor ontwikkeling van de Nieuwe Haven in Arnhem. Achtereenvolgens komen de volgende onderdelen aan bod:

1. Opsomming van plannen die tot nu toe gepubliceerd zijn
2. Partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de Nieuwe Haven
3. Ontwikkelingsrichtingen voor de Nieuwe Haven
4. Investeringsplannen in en rond de Nieuwe Haven
5. Financiën

1. Publicaties tot nu toe

Naam	Verschijningsdatum	Auteur(s)	Status
Behoeft onderzoek watergebonden en waterverbonden bedrijventerreinen Gelderland	9 mei 2016	Ecorys in opdracht van de Provincie Gelderland	?
Toekomst 'Arnhemse havens en kaden'	Januari 2017	Gemeente Arnhem, Wijkonderhoud - Team Havens & Markten	?
Port of Arnhem	April 2018	Urbanisten in opdracht van Ministerie van I&M, Gemeente Arnhem en IPKW	Geen
Visie Nieuwe Haven	December 2019	Gemeente Arnhem	Vaststelling visie in gemeenteraad op 8 juli 2020
Advies benutten ontwikkelruimte Regionaal Programma Werklocaties	December 2020	Ecorys in opdracht van Provincie Gelderland e.a.	?
Verkenning op het perspectief voor de Nieuwe Haven	Juli 2021	René Huls in opdracht van gemeente Arnhem	Geen (tussenrapportage)
De economische potentie van Cleanport Arnhem	Juli 2021	Port Solutions Rotterdam in opdracht van gemeente Arnhem	Geen

Onderzoek optimale indeling Nieuwe Haven en Rijnkade Arnhem	November 2021	Annelinde Gerritsen van Ervaren in opdracht van StAB	Geen
Actieplan Nieuwe Haven Arnhem	November 2021	StAB - BC Nieuwe Haven & Kades	Geen
Implementatieplan Nieuwe Haven	Februari 2022	Gemeente Arnhem i.s.m. StAB, IPKW, Provincie Gelderland en Aqualink	Bestuurlijk vastgesteld binnen gemeente Arnhem
Strategisch kader en regie Nieuwe Haven Arnhem	September 2022	Vivaart i.s.m. K+V	Geen
Programma en Actieplan Nieuwe Haven	Oktober 2022	Vivaart i.s.m. K+V	Geen
<i>Rapportage onderzoek naar de landtong</i>			<i>Nog geen inzage</i>
<i>Rapportage Haskoning nautische veiligheid</i>			<i>Nog geen inzage</i>
...			

Naast deze publicaties zijn andere ruimtelijke plannen, bestemmingplannen in het havengebied en andere wettelijke kaders relevant. Een eerste opsomming van relevante bestemmingsplannen staat in bijlage 2.

2. Betrokken partijen in het havengebied

Ondernemers

De ondernemers in en rond de haven worden vertegenwoordigd door de Bedrijvencontactgroep Nieuwe Haven & Kades, functionerend onder de paraplu van de Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen (StAB). In bijlage 1 staat een overzicht van ondernemers die in en rond de haven gevestigd zijn.

Vastgoed- en grondeigenaren rond de haven, te weten: IPKW, Farmusol, Melis, Basal, Pasman, Gemeente Arnhem, Maatwerk

Maritieme toeleveranciers die werken in de Nieuwe Haven van Arnhem, vertegenwoordigd door Aqualink (vereniging voor watergebonden bedrijven Oost-Nederland).

Cruisevaartrederijen, vertegenwoordigd door Koninklijke Binnenvaart Nederland en ...

Binnenvaartondernemers, vertegenwoordigd door Koninklijke Binnenvaart Nederland

Ondernemers en verenigingen in de recreatieve sector, te weten: Jason roei-, zeilvereniging en jachthaven (recreatiebedrijf), Jachthaven Valkenburg met woonboot, in praktijk restaurant aan de Westervoortsedijk 89 en Scouting Miguel Pro (achterin de haven, naast Open Shipyard). Het is raadzaam om samen met deze ondernemers in te zoomen op de veiligheidssituatie en op zoek te gaan naar een haalbare (reëel en veilig) oplossing.

Overheden

Gemeente Arnhem (verschillende afdelingen binnen gemeente en hun rol verduidelijken)

Bijvoorbeeld:

- *Financieel beheer: Afdeling Financiën, ...*
- *Nautisch Technisch beheer: Afdelingen Openbare Werken, Civiele Techniek, Vergunningen en Handhaving, ...*
- *Economische ontwikkeling: Afdelingen EZ, Juridische zaken, RO, Grondbedrijf, ...*

Gemeentelijk Havenbedrijf Arnhem (onderdeel van gemeente Arnhem)

Omgevingsdienst Regio Arnhem (werkzaam in opdracht van Provincie Gelderland en tien gemeente in regio Arnhem, waaronder gemeente Arnhem)

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (samenwerking tussen 18 regiogemeenten o.a. op het gebied van regionaal programma werklocaties en duurzame logistiek)

Provincie Gelderland

Rijkswaterstaat

Waterschap Rijn & IJssel

...

Onderwijsinstellingen

Basisscholen

Middelbare scholen

Nova College (scheepvaartopleidingen)

RijnIJssel (MBO)

Hogeschool Arnhem – Nijmegen (HBO)

Universiteiten (Wageningen, Nijmegen,...)

...

En verder...

The Economic Board regio Arnhem-Nijmegen (18 bestuurders namens bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden)

...

3. Ontwikkelingsrichtingen voor de Nieuwe Haven

De Nieuwe Haven is toegankelijk voor schepen tot 135 meter lengte (klasse V CEMT/M9 RWS). De Nieuwe Haven kan gekenmerkt worden als industriehaven. De gemeente Arnhem streeft naar een haven waarbij in 2050 de lokale industrie en logistieke activiteiten circulair gericht zijn.

De Nieuwe Haven kan een impuls geven aan een transitie naar een duurzame circulaire economie, door het uitwisselen van kennis, samenwerking en innovatie binnen bedrijven in en rond de Nieuwe Haven.

Aan de Nieuwe Haven zijn verschillende bedrijven gevestigd, watergebonden en niet-watergebonden. Ook zijn er enkele (kleine, braakliggende) percelen aan de haven beschikbaar waarop bedrijfsactiviteiten ontwikkeld kunnen worden. Aan de haven zitten idealiter watergebonden bedrijven. Op dit momenten zijn ook niet-watergebonden bedrijven gevestigd aan de haven. De niet-watergebonden bedrijven aan de haven zijn globaal onder te verdelen in twee soorten:

- Zware industrie (bijv. Farmusol/Riksen) die hier vanwege de milieucategorie gelokaliseerd zijn
- Kleine bedrijfjes die toevalligerwijs een plek in de haven hebben gevonden, zoals de muziekbedrijven, mode, kinderrevalidatie, etc.

De Nieuwe Haven als industriehaven biedt kansen voor bestaande bedrijven maar zal ook nieuwe bedrijvigheid aantrekken. De Nieuwe Haven is minder geschikt voor de uitbreiding van overslagactiviteiten. Arnhem ligt uit de route en overslag brengt weinig werkgelegenheid met zich mee. Goederenoverslag in de haven zou vooral gericht moeten zijn op de omliggende bedrijven.

De Nieuwe Haven zorgt voor versterking van de bedrijven in de sectoren energie en maritieme industrie. Daarbij past geen woonfunctie of recreatief gebruik van de haven.

Klinkende namen die de revue passeren zijn:

Port of Arnhem, Clean Port Arnhem of Refithaven Oost-Nederland met een Emissieloze lastmile

4. Investeringsplannen in en rond de Nieuwe Haven

Sinds 2019 hebben ondernemers in en rond het havengebied de volgende wensen en havenontwikkelingsplannen voor de korte en middellange termijn medegedeeld. De wensen en plannen zijn genoteerd in de verschillende publicaties en worden hierna nog eens samengevat.

Indeling:

- Investeringslijn 1: Schoon, heel en veilig
- Investeringslijn 2: Profilering en Samenwerking
- Investeringslijn 3: Havenvoorzieningen
- Investeringslijn 4: Ruimte voor bedrijvigheid
- Investeringslijn 5: Vergroening en verduurzaming

De eerstvolgende stap is dat de genoemde activiteiten/investeringen per investeringslijn -samen met betrokken partijen- per investering wordt uitgewerkt in het framework zoals opgenomen in bijlage 3.

Investeringslijn 1: Schoon, heel en veilig

Verbeteren nautische veiligheid bij haveninvaart door het vergroten van de haveninvaart en/of uitplaatsing ondernemers en verenigingen in de recreatieve sector uit de Nieuwe Haven (zie ook investeringslijn 4). *Uit onderzoek van Royal Haskoning (rapportage, jaartal) is gebleken dat het plaatsen van veiligheidspalen ter hoogte van de jachthaven geen haalbare oplossing is om de nautische veiligheid bij de haveninvaart te vergroten.*

Uitplaatsen woonboten uit de Nieuwe Haven

Verbeteren **verlichting** op Nieuwe Havenweg, plaatsing **slagboom** bij entree Nieuwe Havenweg (idee van Farmusol, Helldorfer, WEGA, Dyckerhoff Basal e.a.)

Cameratoezicht (openbaar of via koppeling van private camerasystemen in het havengebied)

Truckparkeerplaats met toiletvoorzieningen nieuwe APV

Parkeerplaatsen voor maritieme toeleveranciers en medewerkers cruiseschepen

Veiligheid **kadebordes en haventrappen** vergroten

Havenummering ligplaatsen, zichtbaar vanaf de waterkant

Bewegwijzering en eenduidige **nummering van bedrijven** aan Nieuwe Havenweg en Industriestraat

Nieuwe wegontsluiting van het havengebied aan de Westervoortsedijk

Investeringslijn 2: Profilering en Samenwerking

2A: Profilering

Keuze van de '**klinkende naam**' voor de haven (Port of Arnhem, Clean Port Arnhem of Refithaven Oost-Nederland?)

Profilering van de haven in energiesector en maritieme sector (hoe pakken we dat aan?)

Concurrentieanalyse haventarieven Port of Arnhem (vergelijking haventarieven voor beroeps- en recreatievaart in Arnhem met omliggende of gelijksoortige havens), zie ook investeringslijn 3

Upgrading website **PortofArnhem.nl** (investeringen lopend voor inzet LAUstudio e.a.)

Open **Havendag** Port of Arnhem (investeringen aangevraagd bij Ondernemersfonds Arnhem en voor inzet LAUstudio e.a.)

Cruiseterminal Arnhem aan de Rijnkade ten oosten van de John Frostbrug (idee Doec)

Verplaatsen zandoverslag K3 en realisatie **Uitzichtpunt** en brug tussen wonen en werken (idee Ervaren)

Realisatie en plaatsing **kunstwerk**

2B: Samenwerking

Samenwerking tussen ondernemers gericht op uitwisseling van ruimte, personeel en faciliteiten, gezamenlijke inkoop (o.a. energie), logistieke optimalisatie (modalshift, emissieloze lastmile) en ketensamenwerking rondom de haven (refithaven?)

Samenwerking **tussen regionale binnenvaartgemeenten** gericht op het verbeteren (o.a. met digitalisering) van de dienstverlening door het Gemeentelijk Havenbedrijf

Bestuurlijke verankering haveninvesteringen (bij wethouder, Economic board, Groene metropoolregio, Rijkswaterstaat, ...) Hoe pakken we dat aan?

Intensivering samenwerking gemeente Havendienst en watergebonden bedrijven in de haven (idee Open Shipyard)

Samenwerking tussen ondernemers en onderwijs gericht op het **opleiden van (haven)medewerkers** (idee Open Shipyard)

Investeringslijn 3: Havenvoorzieningen

Extra **walstroompunten (12 lokaties, drinkwaterpunten, afvalinzamelpunten** (huisvuil en bilge?) en **Wifi** voor de scheepvaart (idee Walvoorzieningen Nederland/Rivertech)

Actualisatie havenverordening en tarieven voor de scheepvaart (zie financiële paragraaf)

Concurrentieanalyse haventarieven Port of Arnhem (vergelijking haventarieven voor beroeps- en recreatievaart in Arnhem met omliggende of gelijksoortige havens), zie ook investeringslijn 2

Investeringslijn 4: Ruimte voor bedrijvigheid

Overslag van bouwgrondstoffen door K3 Delta (voortzetting overslag, in relatie tot verplaatsing zandoverslag en realisatie uitzichtpunt)

Meer scheepsruimte aan de kade t.h.v. Havenweg 7 (door Pasmaan) en t.h.v. Nieuwe Havenweg 17 (Dyckerhoff Basal) al dan niet in combinatie met het delen van havenvoorzieningen door ondernemers (kaderuimte, transportbanden, kranen, grondstoffenoverslag en logistiek).

Vaststelling afstelplaats(en) voor hijsen met mobiele kraan met toestemming via versnelde procedure (< 5 dagen beslistermijn door Waterschap Rijn- en IJssel) op kade langs Nieuwe Havenweg (door Pasmaan)

Blijvende **verbetering havenindeling** (havenbeheer) op het water

Nieuwbouw bedrijfshal (met zonnedak) op voormalig Essoterrein (door Farmusol)

Laad- en loospunt voor bulkchemie (idee Farmusol, i.r.t. IPKW)

Waterstoffabriek met tankstation en bunkerpunt voor waterstof (idee Farmusol)

Bunkerplaats LNG? (idee Shell?)

Wisselstation voor accupacks

Servicekade / 'wasstraat' riviercruisevaart (Rivertech, Misti, Open Shipyard, Aqualink, IPKW e.a.)

Plaatsing grote **havenkraan** (door Open Shipyard)

Groter **droogdok** in de haven (door Open Shipyard)

Verplaatsing ondernemers en verenigingen in de recreatieve sector: Jason roei-, zeilvereniging en jachthaven (recreatiebedrijf), Jachthaven Valkenburg met woonboot (in praktijk restaurant aan de Westervoortsedijk 89) en Scouting Miguel Pro

Verplaatsing niet-watergebonden bedrijven (zie bijlage 1 welke bedrijven dit zijn)

Bebouwing Billitonkade (huidige truckparking aan de Westervoortsedijk)

Bebouwing landstrook havenzijde Koningspleij-Noord

Bebouwing volledig Koningspleij-Noord (op lange termijn, onder de zonnepanelen, kaveluitgifte voor bedrijven energie en maritiem mogelijk?)

Revitalisering panden nieuwe havenweg hierdoor betere uitstraling voor ligging cruise schepen (Rivertech)

Investeringslijn 5: Vergroening en verduurzaming

Duurzame werkplaatsen (invulling?) voor Arnhemse bedrijven realiseren (idee Open Shipyard)

Vergroening van de Nieuwe Havenweg (idee van Helldorfer en Farmusol)

Duurzame energie en integratie energievoorzieningen (idee Farmusol en Helldorfer) -> Greendeal?

Aantrekken van meer (watergebonden?) maakbedrijven aan de haven en betere controle en handhaving bij vestiging nieuwe bedrijfsactiviteiten in of aan de haven (passend binnen milieucategorie) (idee Helldorfer, Wega e.a.)

5. Financiën

De activiteiten van de watergebonden bedrijven in en aan de Nieuwe Haven zorgen voor een toegevoegde waarde. In onderstaand kaartbeeld is een concept verdeling van werkzaamheden door watergebonden bedrijven weergegeven. Hierbij is (nog) geen indeling gemaakt voor activiteiten die aan de noordzijde van de haven (John Frostbrug - kade Westervoortsedijk) kunnen plaatsvinden.

Toegevoegde waarde watergebonden bedrijven

Een eerste inventarisatie van de directe toegevoegde waarde en werkgelegenheid laat het volgende beeld zien:

- Shell – Jaarlijks komen er 500-700 tankschepen à 3.000m³ (72.000 vrachtwagen equivalent) brandstoffen lossen die het volledige achterland voorzien. Geschatte omzet 200 Mio (?). Aantal FTE: 12
- Pasman – kraanvoorziening om schepen om te bouwen (verduurzaming). Geschatte omzet 2,5 Mio. Aantal FTE: 12
- Scheepsonderhoud A voor historische schepen op 3 plaatsen. 0,6 Mio omzet. Aantal FTE:

- Scheepsonderhoud B voor binnenvaartschepen in 3 secties. 2,5 Mio omzet per sectie (waarvan 1 sectie nu nog in gebruik is door scouting). Aantal FTE:
- Betoncentrale – op en overslag xx schepen per jaar (x.xxx vrachtwagen equivalent) geschatte omzet x Mio. Aantal FTE: 12
- Serviceruimte voor witte vloot 22 schepen onderhoud winterperiode. Geschatte omzet 22 Mio. Aantal FTE:
- ...

Verdere uitwerking toegevoegde waarde (direct en indirect):

Voor verdere uitwerking van de toegevoegde waarde van de haven en kades in Arnhem zijn de aanknopingspunten in de volgende rapportages / methodieken relevant:

- In de rapportage Toekomst 'Arnhemse havens en kaden' is door de gemeente Arnhem ook een eerste hoofdstuk uitgewerkt over de toegevoegde waarde van de haven en kades.
- In opdracht van voor het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Binnenhavens wordt door Erasmus (o.l.v. Prof. Bart Kuipers) periodiek de Binnenhavenmonitor opgesteld. Hierin zitten ook kengetallen die de indirecte toegevoegde waarde van de haven (zgn. multiplier-effect) in beeld brengen.

Financiële verduidelijking

Binnen de financiële paragraaf spelen ook de baten (inkomsten uit haven) en lasten (investeringen in de haven) een rol. Ondernemers hebben behoefte aan onderzoek en verduidelijking van de volgende onderdelen:

- Analyse liggeldtarief Nieuwe Haven Arnhem versus tarieven in omliggende havens in Nederland en Duitsland
- Analyse en beleid gemeente Arnhem omtrent liggeld recreatievaart versus beroepsvaart (groot verschil)
- Analyse walstroomtarieven Nieuwe Haven Arnhem versus omliggende havens
- Haveninkomsten (door ondernemers) versus uitgaven in de Nieuwe Haven, inzicht en verklaring financiën gemeente Arnhem

Bijlage 1

Overzicht van ondernemers op en rond de Nieuwe Haven
(watergebonden ondernemers zijn vetgedrukt):

- **K3 Delta** met loswal voor zand- en grindoverslag, Westervoortsedijk 96
- **Shell** (met brandstofoverslagpunt aan de Nieuwe Havenweg)
- Scheepsrestauratiewerf **Kees van Drie**, Nieuwe Havenweg 10 (drijvend?)
- Scheepsrestauratiewerf **De Hoop/Ando Heijnis**, Nieuwe Havenweg 12 (drijvend?)
- **Woelwater**, innovatieschip in eigendom Jan Fransen (drijvend)
- Scheepswerf **Open Shipyard**, met drijvend droogdok
- **Wega Metaal** (watergebonden?), Industriestraat 2
- Industriestraat en Nieuwe Havenweg 5: diverse bedrijven o.a. kindermeubilair/maatwerk revalidatietechniek, damesmode en smederij
- **Helldörfer Scheepsbouw**, Nieuwe Havenweg 6
- **Pasman** (motoren & aggregaten) en **Aquamills**, Nieuwe Havenweg 7
- IMBU, Industriestraat 8, innovatieve oplossingen voor besturingstechniek in de olie en gasindustrie
- Riksen Arnhem/Mond en Riksen/Farmusol, Industriestaat 10
- Voormalig Esso perceel , nieuwbouw expeditie magazijn en kantoren(eigendom Farmusol)
- Perceel in eigendom van Melis Transport, verhuurd aan diverse kleine bedrijven waaronder sportschool, brouwerij, Autobedrijf Ride On op nr. 13 en Autoservice Bram van Stijn op nr. 15
- Betonmortelproducent **Dykerhoff Basal**, cement overslag (trechters en transportband) t.h.v. Nieuwe Havenweg 17
- IPKW afvalberg en opslag en containers, verhuurd aan aannemers (o.a. Ballast Nedam) aan de Nieuwe Havenweg 21
- Tunnel Music aan de Nieuwe Havenweg 23 (perceel eigendom van IPKW)
- **Misti BV Scheepskranen en Spudpalen** en **Fransen Technical Services** aan de Nieuwe Havenweg 23 (perceel eigendom van IPKW)
- IPKW bedrijfsunits aan de weg
- IPKW Karbouw (eigen bouwbedrijf van Schipper Bosch en IPKW), ~~Gogo-Plastics~~ aan de Nieuwe Havenweg 29
- IPKW voormalige AKZO haven (ingesloten water, wordt volgestort met vervuilde grond)
- Braakliggend nog uit te geven terrein van ca 9.000 m² (exclusief verharding) met bestemming verkeersdoeleinden (grenzend aan 8,5 ha Wind en Zonnepark Koningspleij-Noord) (nog actueel, waar is dat precies?)
- Walstroom van **Walvoorzieningen Nederland** (concreet: walstroomkasten)
- Agrarisch perceel (Welke ondernemers is daarop actief? Waar is dat precies?)

Bijlage 2

Relevante bestemmingsplannen (eerste inventarisatie):

- Bedrijventerrein Westervoortsedijk (art. 10) van kracht sinds 07-07-2004;
- Windpark en zonneveld Koningspleij Noord (onherroepelijk) vastgesteld 01-04-2020;
- Rivierzone 2013 (onherroepelijk) 27-01-2014;
- Kleefse Waard 2019 ontwerp 01-03-2019.
- ...

Actualisatie van bestemmingsplannen is aan de orde.

In en nabij het plangebied zijn bedrijven toegestaan van milieucategorie 2 tot en met 4.2. Bij toekomstige ontwikkelingen en investeringen in en rond de haven zal toetsing aan de volgende zaken plaatsvinden:

- Milieuzonering (milieucategorie en richtafstand tot omgevingstype)
- Externe veiligheid (nieuwe activiteiten binnen externe veiligheidscontour BRZO-bedrijven)
- Geluidsruimte
- Nautische veiligheid
- Bodem(verontreiniging)
- Water (waterkering en hemelwaterafvoer)
- Verkeersstructuur en ontsluiting
- Groen en ecologie (Natura 2000)
- Ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteit
- Watergebonden bedrijvigheid

Naast toetsing op bovenstaande onderdelen is borging van de ruimtelijk juridische afspraken bij ruimtelijke (haven)plannen in de Omgevingswet noodzakelijk.

Relevante ruimtelijke plannen in de omgeving (eerste inventarisatie):

- Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost
- Omgevingsvisie Arnhem 2040
- Gebiedsontwikkeling RijnPark (transitie naar wonen-werken)
- Ambitiedocument Het Broek (opmaat naar revitalisering)
- ...

Bijlage 3 Framework voor uitwerking activiteiten/investeringen

Separaat Exceldocument, waar per onderwerp een continu ge-update bespreekverslag bij wordt gevoegd.